

РЕШЕНИЕ

№ 706

гр. София, 10.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесет и осми октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теодора Кръстева

Членове: Светлин Михайлов
Красимир Маринов

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Светлин Михайлов Въззивно търговско дело
№ 20221001000453 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 от ГПК.

Образувано е по повод постъпил въззивна жалба от Национална агенция за приходите, с която обжалва решение № 341 от 31.03.2022 г., постановено по т.д. № 1 686/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 23 състав, с което съдът е отхвърлил предявените от Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), искове по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на предявени и приети в производството по несъстоятелност срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД публични държавни вземания.

В жалбата се твърди, че с атакуваното решението неправилно и незаконосъобразно. Твърди, че от събраните по делото доказателства се установява, че постановленията за налагане на обезпечителни мерки са вписани в ЦРОЗ с номера 2020082100128, 2020082100221 и 2020082100371, т.е. след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, с оглед на което съдът е приел, че не е допустимо налагане на обезпечителни мерки след тази дата. Твърди, че действително разпоредбата на чл.638, ал.4, изр.3 от ТЗ въвежда забрана за налагането на такива мерки, вкл. и по реда на ДОПК, но жалбодателят твърди, че същите са наложени преди датата на решението. Твърди, че в цитираната разпоредба на ТЗ не е въведена забрана за вписване в съответния регистър на обезпечителна мярка наложена преди откриване на производството по несъстоятелност. Твърди, че вписването не е елемент от фактическия състав на обезпечителната мярка.

Оспорва и изводите на съда, съобразно които съдът е приел, че вписания заповест по реда на ЗОЗ не създава привилегия за кредитора. В тази връзка твърди, че разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ е императивна и не подлежи на стеснително тълкуване, както и оспорва корективното тълкуване на същата разпоредба, дадено от съда. Ето защо моли съда да постанови решение, с което да отмени атакуваното като неправилно и незаконосъобразно в отхвърлителната част, като вместо него се постанови ново, с което да се уважи предявеният иск. Претеиндира разноски.

Ответникът по въззивната жалба „Пост Финанс 2“ ЕАД (н) редовно уведомен за постъпилата въззивна жалба не взема становище по същата.

Синдика на дружеството в несъстоятелност Т. И. редовно уведомен оспорва жалбата. Твърди, че наложените преди вписването в ЦРОЗ обезпечителни мерки (чрез получаване на заповестни съобщения) не създават привилегия по т.1 на чл.722, ал.1 ТЗ, които текст изисква вписването на заповест по реда на ЗОЗ. Твърди, че съгласно императивната разпоредба на чл.638, ал.4, изр.3 от ТЗ не се допуска налагане на заповести след откриване на производство по несъстоятелност. Поддържа изводите на съда по отношение необходимостта от корективно тълкуване на разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ, като твърди, че наложените индивидуални обезпечителни мерки са непротивопоставими на кредиторите в производството по несъстоятелност, а разпоредбата на чл.724 от ТЗ урежда привилегия само по отношение на обезпечен със залог или ипотечен кредитор, а не и такъв, в полза на който са допуснати обезпечителни мерки. Ето защо моли съда да постанови решение, с което да потвърди атакуваното в тази част.

Съдът след като се съобрази с доводите на страните и обсъди събраните по делото писмени доказателства, съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От фактическа страна:

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с атакуваното решение № 341 от 31.03.2022 г., постановено по т.д. № 1 6 86/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 2 3 състав, че съдът е отхвърлил предявените от Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), искове по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на предявени и приети в производството по несъстоятелност срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД публични държавни вземания; признал е за установено по искове по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ на Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), вземане за лихви по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД върху възнаграждения за вещи лица, платени от държавния бюджет по чл. 78, ал. 6 от ГПК, установени с изпълнителен лист от 19.07.2016 г. по гр.д. № 1 018/15 г. на Районен съд - гр. Дупница и изпълнителен лист от 22.12.2016г. по гр.д. № 14/2016 г. на Районен съд - гр. Дупница, в общ размер на 98. 57 лева, от които 74. 06 лева, възникнали преди откриване на производството по несъстоятелност, с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1 т. 8 от ТЗ, и 24.51 лева, начислени до 27.08.2020 г., с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 9 от ТЗ и е осъдил „Пост Финанс 2“ ЕАД (н) да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от 50 лева държавна такса по исквата молба по делото, на основание чл. 694, ал. 7 от ТЗ, а на Национална агенция за приходите, с адрес гр. София, ул. „Княз Дондуков“ № 52 да заплати сумата от 100 лева разноски за юрисконсултско

възнаграждение по чл. 78, ал. 1 от ГПК, като сумите се съберат от масата на несъстоятелността.

Не се спори между страните, а се установява и от доказателствата по делото, че с решение № 1 359 от 23.07.2019 г., постановено по т.д. № 1 552/18 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 22 състав, е обявена неплатежоспособността и е открито производство по несъстоятелност на дружеството „Пост Финанс 2“ ЕАД, за начална дата на неплатежоспособността е приета 31.12.2017 г., като така постановеното решение е обявено в търговския регистър при Агенция по вписванията на 29.07.2019 г.

Не се спори между страните, а се установява и от доказателствата по делото, че в срока по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, с молба изх. № 24-28-1544/18 от 31.08.2020 г., Националната агенция за приходите е предявила публични вземания, за които е било поискано определянето на ред на удовлетворение по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, тъй като същите обезпечени с постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С180022-022-0048041/05.07.2018 г., постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С180022-022-0051119/18.07.2018 г. и постановление за налагане на обезпечителни мерки изх. № С1800220-022-0056921/13.08.2018 г., издадени от издадени от публичен изпълнител при ТД на НАП София. Така издадените постановления са вписани на в Централния регистър на особените залози под № 2020082100129, № 2020082100221 и № 2020082100371.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че така предявените вземания са включени в списъка на приетите вземания съгласно обявяване от 22.10.2020 г. (№ 20201022082935) по партидата на длъжника, като същите е определен ред за удовлетворяване. Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че ищецът е подал възражение изх. № 24-28-1544/18 от 29.10.2020 г. срещу списъка на приетите вземания, като е направено искане да бъде променена поредността на удовлетворяване на вземанията, като същите бъдат вписани с поредност за удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ.

Не се спори, а се установява и от определение № 264 031 от 02.08.2021 г. постановено по т.д. № 1 552/2018 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 22 състав, обявено в търговския регистър № 20210803133836, че така подаденото възражение е оставено без уважение. Със същото определение на съда по несъстоятелността е оставено без уважение и възражението на ищеца срещу неприемането на парични вземания за лихви за забава върху разноски от 220 лева по изпълнителен лист от 19.07.2016 г., издаден по гр.д. № 1 018/15 г. по описа на РС- гр. Дупница и изпълнителен лист № 116 от 22.12.2016 г., издаден по гр.д. № 14/16 г. по описа на РС - гр. Дупница, общо лихвите в размер на 98.57 лева, от които 74.06 лева възникнали до датата на съдебното решение за откриване на производство по несъстоятелност и 24.51 лева след това, изчислени в периода от 24.07.2019 г. до 27.08.2020 г., които вземания също са били предявени е молба изх. № 24-28-1544/18 от 31.08.2020 г. Списъкът с неприети вземания относно лихвите е обявен със същото обявяване в търговския регистър - от 22.10.2020 г.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че исковата молба,

по която е образувано производството пред Софийски градски съд е подадена по пощата на 13.08.2021 г.

От правна страна:

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните правни изводи:

С атакуваното решение № 341 от 31.03.2022 г., постановено по т.д. № 1 6 86/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 23 състав, съдът е отхвърлил предявените от Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), иски по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на предявени и приети в производството по несъстоятелност срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД публични държавни вземания; признал е за установено по иски по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ на Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), вземане за лихви по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД върху възнаграждения за вещи лица, платени от държавния бюджет по чл. 78, ал. 6 от ГПК, установени с изпълнителен лист от 19.07.2016 г. по гр.д. № 1 018/15 г. на Районен съд - гр. Дупница и изпълнителен лист от 22.12.2016г. по гр.д. № 14/2016 г. на Районен съд - гр. Дупница, в общ размер на 98. 57 лева, от които 74. 06 лева, възникнали преди откриване на производството по несъстоятелност, с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1 т. 8 от ТЗ, и 24.51 лева, начислени до 27.08.2020 г., с поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 9 от ТЗ и е осъдил „Пост Финанс 2“ ЕАД (н) да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от 50 лева държавна такса по исковата молба по делото, на основание чл. 694, ал. 7 от ТЗ, а на Национална агенция за приходите, с адрес гр. София, ул.“Княз Дондуков“ № 52 да заплати сумата от 100 лева разноски за юрисконсултско възнаграждение по чл. 78, ал. 1 от ГПК, като сумите се съберат от масата на несъстоятелността.

Решението е атакувано в частта, в която съдът е отхвърлил предявеният иск, поради което в останалата част същото е влязло в законна сила.

По допустимостта и основателността на подадената жалба:

По отношение на допустимостта на подадената въззивна жалба, съдът намира, че същата е процесуално допустима, като подадена в установените от закона срокове и от упълномощено лице. Атакуваното решение е валидно и допустимо. Предявеният иск е допустим, доколкото жалбоподателят Национална агенция за приходите, жалбоподател в настоящото производство се легитимира като кредитор на несъстоятелния длъжник „Пост Финанс 2“ ЕАД (н) с предявени и приети по предвидения в закона ред вземания, както и своевременно е оспорил реда за удовлетворяване на процесните публични вземания, като с определение по чл. 692, ал. 2 и 3 от ТЗ възражението му по чл. 690 от ГПК е оставено без уважение. Трайна е съдебната практика, че предмет на иска по чл. 694 от ТЗ може да бъде и само поредността за удовлетворяване на приетото вземане, когато кредиторът твърди, че тя е различна от определената от синдика такава (с определение № 374 от 13.06.2014 г. по ч. т. д. № 599/2014 г., Т. К., II т. о. на ВКС, по аргумент от разпоредбата на чл. 726, ал. 2 от ТЗ, е призната допустимостта на иск за установяване на привилегиите, определяне поредността на удовлетворяване на вземането, различна от определената от синдика, респективно в определението на съда по чл. 692, ал. 4 ТЗ, вкл. и поради това, че се отнася до установяване на акцесорно право, за което ищецът има правен интерес, а не до факт).

Релевираните в жалбата доводи са свързани с изводите на съда по отношение на приложението на чл.638, ал.4, изр.3 от ТЗ, както и с корективното тълкуване на

разпоредбата на чл.722, ал.1, т.1 и чл.724 от ТЗ. По отношение на наведените доводи за незаконосъобразност на решението, съдът намира, че същите са неоснователни по следните съображения:

Липсва спор в доктрината и съдебната практика, че с разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ законодателят е предвидил право на предпочтително удовлетворение за вземанията, обезпечени със залог или ипотека, или заповор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози. Такива кредитори се удовлетворяват от получената сума при реализацията на обезпечението. В доктрината съществува становище за корективно тълкуване на нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, което радикално отрича привилегирования характер на вземанията, обезпечени със заповор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ, по съображения, основани на тълкуването на чл. 12, ал. 2 от ЗОЗ. Приема се, че последица от вписването на заповора е противопоставимостта на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху заповораното имущество, а не привилегированото удовлетворяване на кредитора с вписан обезпечителен заповор от стойността на заповораните вещи, доколкото в тази хипотеза, при принудително изпълнение заложният кредитор има качеството на хирографарен, а не на обезпечен. Така възприетото тълкуване изхожда от целта на вписването на обезпечителните мерки по реда на ЗОЗ, което не е насочено към възникване на право на предпочтително удовлетворяване, а към разрешаване на конкуренцията между различните способности на принудително реализиране на заложното право, тъй като насочването на принудително изпълнение по реда на ГПК или ДОПК осуетява пристъпването към изпълнение от страна на заложния кредитор, ако то не е вписано от заложния кредитор преди това (арг. от чл. 32а от ЗОЗ). С оглед на така възприетото в съдебната практика, вкл. от съставите на Върховен касационен съд се налага извода, че след като от вписания по реда на ЗОЗ заповор не произтича привилегия за удовлетворяване вземането на кредитора, в чиято полза е вписан, от него не възниква такова право на кредитора и в производството по несъстоятелност. Възприетият извод се подкрепя и от уредбата на обезпечителния заповор в ГПК, от който произтича само качеството на обезпечения кредитор на присъединен вискател, когато изпълнението е насочено върху предмета на обезпечението, както и задължение на съдебния изпълнител да запази припадащата му се от изпълнението сума и да му я предаде, след като представи изпълнителен лист (чл. 459 от ГПК). Той кореспондира и на разпоредбите на чл. 217, ал. 1 и 3 и чл. 194, ал. 5 от ДОПК, които също не регламентират привилегия на вземанията, обезпечени със заповор, наложен от публичния изпълнител, както и от нормата на чл. 724 от ТЗ, която третира като привилегировани само заложният и ипотечният кредитор, но не и кредиторът, в чиято полза е наложен обезпечителен заповор (в този смисъл определение № 519 от 15.11.2019 г. по т. д. № 515/2019 г., Т. К., I т. о. на ВКС).

Съдът обаче намира, че с оглед наведените във въззивната жалба твърдения за незаконосъобразност на атакуваното решение, следва да се произнесе по основателността на предявения иск, с оглед редакция на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ, даваща привилегия на вземанията, обезпечени със заповор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ, за удовлетворяване на кредитора от сумата, получена при реализацията на обезпечението. Доводите изложени в

жалбата са неоснователни.

Вписването на процесните обезпечителни мерки, наложени по реда на ДОПК е недопустимо. Основание за вписването им е нормата на чл. 26, ал. 3, т. 11 от ДОПК (ДВ, бр. 108 от 2007 г., в сила от 19.12.2007 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2008 г.), която предвижда, че в ЦРОЗ се вписва запорът, наложен по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. С новелата на цитираната норма от ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г., е отпаднала възможността за вписване на наложените по реда на ДОПК обезпечителни запори. В случая вписването на запорите е извършено след датата на влизане в сила на изменението на ДОПК, към която дата ЦОЗ не предвижда такава възможност, което обуславя и недопустимост на извършеното вписване.

От друга страна съгласно чл. 638, ал. 4 от ТЗ, наложените в изпълнителното производство запори и възбрани са непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността. В същата норма е установена изрична забрана за налагане на обезпечителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника след откриване на производство по несъстоятелност. Ето защо, с оглед доводите на жалбоподателя, че запорите са наложени преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност на длъжника, настоящият състав намира, че следва да се произнесе по въпросът за датата на налагане на обезпечителните мерки, а именно дали тя предхожда откриването на производство по несъстоятелност по отношение на длъжника или фактическия състав на налагането им е завършен след постановяването на решението по чл. 630, ал. 1 от ТЗ, в която хипотеза те попадат в предметния обхват на забраната по чл. 638, ал. 4 in fine от ТЗ. За да се отговори на така поставеният въпрос, настоящият състав съобрази следното:

Съгласно чл. 200 от ДОПК, налагането на запор се извършва от публичния изпълнител с постановление за обезпечение. В чл. 202, ал. 1 от ДОПК е регламентиран механизмът, по който се извършва налагането на запор върху вземания на длъжника към банките, каквито са и сумите по депозитни или разплащателни сметки на длъжника, а именно чрез връчване на запорно съобщение на банките, като запорът се смята наложен от часа в деня на връчване на запорното съобщение на банката. В същия смисъл е и нормата на ал. 3 на чл. 202 ДОПК, съгласно която, запорът се смята наложен спрямо третото задължено лице и банките от деня и часа на получаването на запорното съобщение. Нормите се прилагат по отношение както на изпълнителния, така и на обезпечителния запор. От цитираните норми следва, че в ДОПК еднозначно е определен релевантният момент на налагането на запора, а това е денят на получаване на запорното съобщение от банката или от третото задължено лице. От наложения по реда на чл. 202 от ДОПК обезпечителен запор, обаче не произтича привилегия на кредитора за предпочитително удовлетворяване на вземанията, за чието обезпечаване е наложен запорът, от сумите, акумулирани по запорираните банкови сметки. По изричната разпоредба на закона (чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ), привилегията на вземането възниква от вписването на обезпечителния запор по реда на ЦОЗ.

Ето защо релевантен за класа на вземането е не моментът на налагането на запора по реда на ДОПК с издаването на постановление на публичния изпълнител по чл. 200 от ДОПК и връчването на запорните съобщения на банките, при които са разкрити запорираните банкови сметки, а от датата на вписването му в Централния регистър на особените залози по реда на ЗОЗ. Съгласно чл. 12, ал. 2 от ЗОЗ, от този момент той става противопоставим както на третите лица, от кръга на тези, посочени в цитираната норма- кредитори на същия длъжник в полза на които при условията и по реда на този закон се учредява залог върху вземане или върху продадено, отдадено на лизинг или запорирано имущество. Съгласно цитираната дефинитивна норма, вписването на запора в Централния регистър на особените залози поражда действието си занапред - ex nunc, поради което от този момент възниква и привилегията на обезпеченото с него вземане. В този смисъл вписването на запора в Централния регистър на особените залози не е елемент от фактическия състав на налагането му, но е от значение единствено за неговата противопоставимост на трети лица при конкуренция с правата на други кредитори от кръга на тези по чл. 12, ал. 2 от ЗОЗ. Привилегията на вземането следва да е налице към датата на откриване на производството по несъстоятелност, тъй като е недопустимо след тази дата чрез действия на кредитора или на длъжника да се променя редът за удовлетворяване на вземанията в универсалното принудително изпълнение, каквото представлява производството по несъстоятелност. Нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ свързва привилегията на вземането не с налагането на запора, а с вписването му по реда на ЗОЗ, което следва да е било извършено преди откриването на производството по несъстоятелност, за да има действие по отношение на останалите кредитори на несъстоятелността.

Изложеното по-горе, обосновава извод, че дори да се приеме, че обезпечителният запор върху сумите по банковите сметки на длъжника е наложен по реда на чл. 202, ал. 1 и 3 от ДОПК с връчване на запорни съобщения на банките, преди откриване на производството по несъстоятелност, привилегията на вземането по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ възниква едва след неговото вписване в Централния регистър на особените залози, при това, ако то е извършено преди постановяването на решението по чл. 630 от ТЗ, т.е. преди 23.07.2019 г. Запорът е вписан в Централния регистър на особените залози след тази дата- на 23.07.2019 г., поради което от него в полза на кредитора Национална агенция за приходите не възниква привилегия по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ за предпочитително удовлетворяване в производството по несъстоятелност на публичните вземания, за чието обезпечаване е наложен, от сумите по запорираните банкови сметки на длъжника.

По изложените съображения, настоящият състав намира, че атакуваното решение в частта, в която съдът е отхвърлил предявеният установителен иск е правилно и законосъобразно и като такова следва да се потвърди.

С оглед изхода на спора пред настоящата инстанция съдът намира, че разноски не се дължат по аргумент от чл. 84, т. 1 от ГПК.

Водим от гореизложеното Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 341 от 31.03.2022 г., постановено по т.д. № 1 686/21 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 23 състав, в частта, в която съдът е отхвърлил предявените от Национална агенция за приходите срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД (н), искове по чл. 694, ал. 2, т. 1 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на предявени и приети в производството по несъстоятелност срещу „Пост Финанс 2“ ЕАД публични държавни вземания, като **законосъобразно и правилно**.

Решението е постановено при участието на синдика на „Пост Финанс 2“ ЕАД (н) Т. И., на основание чл.694, ал.4 от ТЗ.

Решението подлежи на касационно обжалване, при наличието на основанията на чл. 280, ал. 1 от ГПК, пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от уведомяването на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____